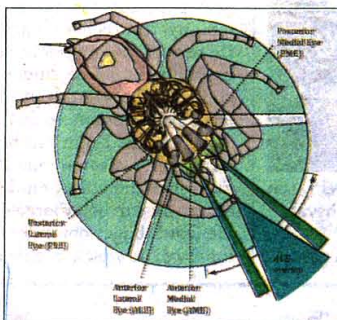

Achtpotige springers met acht ogen

Schematische voorstelling van het zicht van een springspin.

SCHEMA DAVID EDWIN HILL/
WIKIMEDIA COMMONS

Er zijn een hoop kriebelbeestjes die veel mensen de stuipen op het lijf jagen en spinnen vormen daarbij een belangrijke groep. Zeg het woord spin in een groep mensen en een groot deel van de groep zal opspringen en angstig rondkijken voor het zelfs maar weer durft te gaan zitten. Wij behoren tot de groep die bij zo'n kreet opspringen, de camera pakken en luidkeels 'waar, waar' schreeuwen, in een poging het dier op de foto te zetten voor het te plat is om nog herkenbaar te zijn, om het vervolgens liefdevol de tuin in te vegen. En er is een groep spinnen waar we wel een hele bijzondere voorliefde voor hebben: de springspinnen.

TEKST EN FOTO'S MICHELLE PORS-DA COSTA GOMEZ

De familie van de springspinnen ('Salticidae') is enorm groot. Wereldwijd zijn er meer dan 5.400 soorten geïdentificeerd en dat aantal blijft toenemen met nieuwe ontdekkingen. Deze enorme hoeveelheid soorten is weer opgedeeld in bijna 600 verschillende geslachten in de taxonomie. Al met al behoort ongeveer 13 procent van alle soorten spinnen op onze aardbol tot de familie van de springspinnen, een enorm aantal dus.

Ook op Curaçao zijn er verschillende soorten springspinnen te zien en een van de meest algemene soorten, die ook nog eens zeer dichtbij de mens voor-

komt, is de grijze muurspringspin (Gray Wall Jumping Spider, 'Menemerus bivittatus'), een echte Cosmopolitan-spin die wereldwijd voorkomt.

Die ogen

Het allereerste wat opvalt bij springspinnen, en dat is dan ook meteen de reden waarom wij smelten voor deze supersnelle intelligente dieren, zijn de enorme ogen die de dieren in hun 'kookert' hebben, en vooral de twee menselijk aandoende ogen aan de voorzijde van de kop. In totaal hebben springspinnen vier paar ogen. In totaal dus acht ogen. Springspinnen hebben een buitengewoon goed gezichtsvermogen, dat ze gebruiken bij de jacht, bij het bepalen

van richting en ook bij het flirten met de andere sekse. Aan de voorzijde van de kop zitten in totaal vier grote naar voren gerichte ogen, waarvan de middelste twee de grootste zijn. Deze twee worden gezien als een soort telescopen met een kleine beeldhoek en goede gezichtsscherpte. De andere twee ogen aan de voorzijde van de kop hebben deels overlappende beeldhoeken van ongeveer 60 graden waarmee de dieren afstanden, vormen en bewegingen kunnen inschatten. De dieren kunnen diepte zien en hun ogen vormen driedimensionale beelden op hun netvlies. Aan de hand hiervan kunnen ze dan ook niet alleen een potentiële prooi herkennen, maar ook met ongelooflijke precisie hun sprongen calculeren als ze aan het jagen zijn.

Verder naar achteren op de kop zitten nog vier ogen, verdeeld over twee paar. Daarvan is alleen van het achterste paar wetenschappelijk nog niet duidelijk waar ze precies voor dienen. De twee ogen die in het midden liggen, zorgen voor een goed zicht,

omdat de dieren daarmee bijvoorbeeld licht en schaduwen kunnen onderscheiden en ook kunnen zien of er gevaar van achteren dreigt.

Het is de stand van de voorste ogen die de dieren een bijna menselijke uitdrukking geven en ze er ook zeer vriendelijk uit doen zien. Dit heeft ook weer gemaakt dat bepaalde soorten heel geliefd zijn geworden als huisdier. Je hoeft Instagram maar af te zoeken en je vindt een heleboel accounts van mensen die liefdevol hun achterban op de hoogte houden van de laatste avonturen van hun achtpotige vriendje, compleet met de meest fantastische close-upfoto's.

Springers van jewelste

Voor de meeste mensen is het harige karakter van een spin een van de meest griezelige eigenschappen van de dieren. De acht poten van een springspin, en dus ook van de Grijze Muurspringspin, zijn harig maar niet stekelig. Het zijn de achterste poten die het belangrijkste zijn

om te kunnen springen, de voorste poten worden gebruikt om de prooi vast te houden en ook om soortgenoten te herkennen.

De achterste springpoten zijn niet buitengewoon gespierd en toch kan de spin tientallen keren zijn eigen lichaamslengte in afstand springen. Dat komt door de hydraulische werking in deze achterpoten, waarbij door drukverschillen in de vloeistoffen die in de poten zitten, de poten als een soort veer dienen. Voordat de spin gaat springen spint hij wel een veiligheidsdraadje van spinrag, voor het geval de sprong mislukt. Dat is dan ook het enige spinrag dat de dieren spinnen, want in tegenstelling tot andere spinnensoorten maakt dit dier geen web, ook niet om eieren te leggen. Eipakketjes van deze springspin wor-

den tussen kieren gelegd en niet aan een spinnenweb gehangen. Het zijden pakketje bevat 25 tot 40 eieren en worden bewaakt door het vrouwtje. Het duurt 3 weken voordat de eitjes uitkomen en de jonge spinnetjes gaan dan direct hun eigen weg.

Een tropische soort

De 'Menemerus bivittatus', of Grijze Muurspringspin, komt voornamelijk voor in de tropen en is onder andere te vinden vanaf het zuiden van de Verenigde Staten tot en met Paraguay, op verschillende Caribische eilanden en zelfs in India. De dieren zijn ongeveer 9 millimeter lang en zitten vrijwel altijd in de buurt van mensen. Ze zijn het makkelijkste te vinden op de muren van gebouwen of tussen bouwpuin en dergelijke.

Er is een groot verschil tussen de mannen en de vrouwen in deze soort en dat maakt ze redelijk makkelijk uit elkaar te houden. Het platte lijf is bij beiden door grijze witte haartjes bedekt en de dieren hebben donkerbruine haartjes naast de grote ogen aan de voorzijde. Het mannetje is daarbij wel iets kleiner dan het vrouwtje. Het grote verschil zit hem in het patroon aan de bovenzijde van het achterlijf van de spinnen. De mannen hebben daar een dikke zwarte streep over de lengte van het abdomen lopen, met daarnaast een bruinwitte streep aan weerszijde van het abdomen. De poten zijn soms zwartwit gestreept. Het vrouwtje is meestal wat lichter van kleur, heeft meer bruin en een duidelijk dikker abdomen dan

het mannetje (zie foto's). Haar abdomen is licht grijsbruin van kleur, met aan weerskanten van het abdomen een dikke zwarte band. Het rugschild is aan de zijkanten ook belind met zwarte strepen en een witte streep.

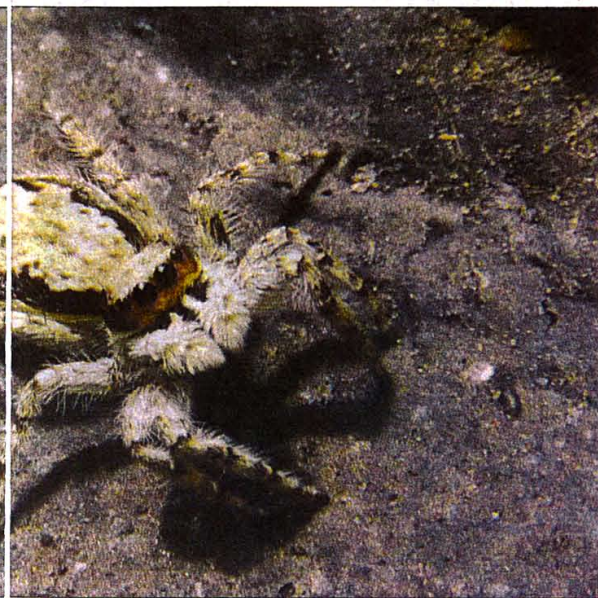
Prooi

De belangrijkste items op het menu van de Grijze Muurspringspin zijn vliegen. Kleine vliegen en grote vliegen, het maakt allemaal niet uit, ook niet hoe groot het spinnetje zelf is. En daarom zie je dan ook de kleinste spinnetjes de grootste vliegen verorberen. De spinnen jagen voornamelijk overdag, omdat ze op hun zicht moeten vertrouwen. Maar met het aanbrengen van kunstverlichting op gebouwen zijn ook de avonden nu prima geschikt voor het jagen.

Vliegen gaan vaak op de muur zitten, of worden aangetrokken door lichten. De spinnen zitten te wachten tot er een potentiële prooi in het vizier komt. Ze richten de ogen op de prooi, focussen en bepalen of het inderdaad om een prooi gaat. Met een goed berekende sprong grijpen ze de prooi vast en peuzelen het op een rustige plek vervolgens op. En daarmee zijn deze dieren meteen een fantastisch biologisch bestrijdingsmiddel tegen vliegen. Een prima beestje dus om op de muren van je huis te hebben. En gezien de dieren het liefst op de vlucht gaan in plaats van aan te vallen als je te dicht in de buurt komt, hoeven mensen er ook totaal niet bang voor te zijn.

Links het vrouwtje en rechts het mannetje.

De borstelige 'wanten' worden gebruikt in de communicatie met soortgenoten.

e hele jonge springspinnen zijn bijna kleurloos.

Een jong vrouwtje met een vlieg. De grote ogen vallen als eerste op.

Een Grijze Muurspringspin met een prooi dat groter is dan het dier zelf.

Informatie

Meer informatie over de natuur van Curaçao:
www.caribbeanfootprint.com

Facebook

VOGELS:
BirdwatchingCuraçao
ALGEMENE INFORMATIE:
caribbeanfootprint.com
WANDELINGEN EN
DERGELIJKE:
curacaofootprintfoundation.com
Wie op de hoogte wil blijven van de activiteiten, kan

zich aanmelden voor de mailing-list, door een mail te sturen naar info@curassavica.com.

Wandelingen

- DONDERDAG 24 FEBRUARI:
Rif St. Marie: Start 16.30 uur. Inschrijving via www.curacaofootprint.org
- ZATERDAG 27 FEBRUARI:
Birdwatching hike Jan Thiel: Start 16.00 uur. Inschrijving via info@curassavica.com